

НАУКОВО-ТЕХНІЧНА БІБЛІОТЕКА

Науково-технічна бібліотека (НТБ) Дніпропетровського інституту інженерів залізничного транспорту (ДІІТ) була створена разом із навчальним закладом у 1930 р. Основою фондів стали книжкові зібрання навчальної та наукової літератури Київського політехнічного інституту та Дніпропетровського політехнікуму. Обслуговування читачів, обробка літератури та фондосховище містилися у двох невеликих кімнатах. Але вже через 10 років НТБ перетворилася на одну з провідних вишівських бібліотек СРСР, яка мала окрему двоповерхову будівлю з добре оснащеними абонементами та читальним залом. Так, у червні 1940 р. фонд бібліотеки налічував більше 250 тисяч примірників навчальної, наукової та художньої літератури.

Багато випробувань випало на долю бібліотеки. Були в її еволюції спади та підйоми, трагічні ситуації з частковою втратою колекції під час евакуації до Сибіру (міст Новосибірська та Томська) в роки Великої Вітчизняної війни та радісні події повоєнного відродження, виключення з фондів окремих видань за наказами цензурних комісій та отримання прекрасних додаткових приміщень для обслуговування читачів у кінці 70-х рр. минулого століття, великі черги за літературою в читальних залах і абонементів включно до кінця 90-х років ХХ ст. та вільний віддалений цілодобовий доступ до електронних колекцій бібліотеки з 2012 р.

Розвиток бібліотеки безпосередньо пов'язаний із її керівниками, фахівцями й ентузіастами бібліотечної справи: Р. А. Киреевою, С. В. Буковською, П. Д. Блохіним, М. П. Кацалухою, К. Я. Корневим, які свій життєвий і професійний марафон присвятили служінню Книзі. Розпочату ними справу підхопив дружний і творчий колектив бібліотеки, команда справжніх ентузіастів і майстрів своєї справи.

Сучасна Науково-технічна бібліотека ДНУЗТ, яку з 2007 р. очолює канд. наук із соціальних комунікацій Т. О. Колесникова, є однією з провідних бібліотек ВНЗ України та найбільшою в галузі залізничного транспорту, центром інтегрованого інформаційного забезпечення навчального та наукового процесів, культурологічної діяльності університету, а також регіональним науковим центром із соціальних комунікацій (реалізація цифрових ініціатив у бібліотеках ВНЗ).

Бібліотека розташована на площі 2816 м² (1943 м² для зберігання фондів і 837 м² для обслуговування користувачів). У її складі налічується сім відділів, шість абонементів, п'ять читальних залів на 450 посадкових місць. Загальний фонд бібліотеки становить майже мільйон томів політематичних друкованих видань і понад 400 тис. назв е-ресурсів (електронних журналів і книг, баз даних тощо). Щодня до бібліотеки, яка гостинно відчиняє двері в безмежний світ інформації та знань, звертаються реально або віртуально понад 3000 користувачів.

НТБ щорічно поповнює фонди друкованою літературою: це 20–25 тис. примірників книг і майже 200 найменувань

Колектив бібліотеки. Зліва направо: перший ряд: О. А. Петренко, А. М. Лисенко, Т. О. Колесникова (директор НТБ), Т. М. Шитікова, Н. І. Долматова; другий ряд: І. М. Ушакова, М. А. Дронь, Т. В. Покровська, О. В. Черненко, Т. В. Щетиніна, М. М. Бухало, Т. Л. Семенова; третій ряд: Н. В. Чумак, В. М. Степаненко, В. П. Хилота, Г. О. Калашникова, О. В. Войтович, Є. Д. Туранська, О. Ю. Аксьонова, Т. А. Слищенко, Т. В. Тараненко, І. А. Щербина, Н. В. Покровська; четвертий ряд: С. В. Калашникова, О. В. Сідорчик, Лар. А. Семенова, Люд. А. Семенова, О. Г. Шевченко, І. А. Попович, О. В. Чорнобай, О. В. Безручко, В. Г. Антоненко, Н. П. Голуб, О. О. Руденко; п'ятий ряд: А. О. Каїра, О. О. Брюховецька, М. М. Федорович, Л. А. Коваль, О. М. Філякіна

КОЛЕСНИКОВА
Тетяна
Олександрівна

*директор
науково-технічної бібліотеки,
кандидат наук
із соціальних комунікацій*

Народилася у м. Брянка Луганської області в 1959 р. Здобула вищу освіту (бібліотечно-інформаційний факультет) та закінчила аспірантуру в Харківській державній академії культури. Тема кандидатської дисертації «Комунікаційні моделі діяльності бібліотек ВНЗ в умовах інформатизації» (2012 р., англ. «Communicative models of higher educational institution libraries' activity in the conditions of informatization») за спеціальністю «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство».

Працює в науково-технічній бібліотеці ДНУЗТ із 1981 р.

Т. О. Колесникова є активним учасником експериментів зі створення єдиного інформаційного культурного та науково-освітнього простору регіону, країни. На Дніпропетровщині нею за-

початковано розвиток культурологічно-наукового напрямку «Бібліотека як складова системи соціальних комунікацій», який зробив провідною філософію відкритого доступу громадян до інформації та знань у культурі, освіті, науці. У 2007 р. вона отримала грант Міжнародної асоціації користувачів та розробників електронних бібліотек (ЕБНІТ).

Вона є науковим керівником науково-дослідницьких робіт, зареєстрованих в УкрІНТЕІ, за темами «Інформатизація бібліотеки університету як чинник формування комунікаційної моделі діяльності» (№ ДР0110U007508; 2009–2010 рр.) та «Університетська бібліотека та трансформація системи наукових комунікацій» (№ ДР 0114U002412; 2013–2015 рр.). Т. О. Колесникова має більше 60 фахових публікацій.

періодичних видань. Електронні видання представлені як інформаційними ресурсами власної генерації, так і ліцензійними мережевими ресурсами навчальної та наукової літератури. Серед них: ресурси компанії Elsevier (наукометрична БД Scopus і повнотекстова БД ScienceDirect, Нідерланди), «Ліга—Закон» (Україна), «Будстандарт» (Україна), БД «Офіційний вісник України» (Україна), БД «Машиностроение. Локомотивостроение и вагоностроение» (Росія), БД «Транспорт. Автоматика, телемеханика и связь на железных дорогах» (Росія), БД «Транспорт. Управление перевозочным процессом на железных дорогах» (Росія), БД «Энергетика. Генераторы прямого преобразования тепловой и химической энергии в электрическую» (Росія) тощо.

Сайт Бібліотеки (<http://library.diit.edu.ua/>) — це не тільки її віртуальне обличчя, а й можливість надати користувачам сучасне бібліотечно-інформаційне обслуговування. Це цифрові сервіси: «Віртуальна довідка», «Міжбібліотечний абонемент», «Електронна доставка документів», «Електронне бібліотечне видавництво», «Цифрове архівування», «Relax-читання», «Галерея творчості» тощо. Для студентів, викладачів і науковців через сайт бібліотеки організовано цілодобові доступи до електронного каталогу та колекцій повнотекстових документів електронної бібліотеки, репозитарію eADNURT (<http://eadnurt.diit.edu.ua/>), системи сайтів е-журналів ДНУЗТ (<http://ejournals.diit.edu.ua/>) та предметно орієнтованих баз наукових журналів світу. До послуг читачів — рідкісні та цінні видання бібліотеки (1870–1930) зі становлення та розвитку залізничного транспорту, які переведено в цифровий формат і представлено на сайті у вільному доступі в колекції «Залізнична українка».

НТБ ДНУЗТ активно користується можливістю спілкування з читачами в блогах і соціальних мережах

Mendeley, Facebook, YouTube, Twitter, ВКонтакте, Однокласники, Figshare, Pinterest та ін.

Автоматизація бібліотечної діяльності — створення електронного каталогу, повне переведення на електронний облік та електронне наукове опрацювання нових надходжень документів, штрих-кодування фонду, створення електронних читацьких квитків і формулярів користувачів, інформування е-поштою, надання електронних довідок, упорядкування бібліографічних покажчиків — це свідчення нового рівня обслуговування.

Науково-технічна бібліотека університету бере активну участь у процесах створення національного інформаційного науково-освітнього простору: є учасником державного проекту «Наукова періодика України на УРАН» зі створення українського індексу наукового цитування; поповнює реферативну БД «Україніка наукова»; працює з міжнародним проектом «ІРБІС-корпорація» та міжрегіональному корпоративному проєкті з аналітичного розписування статей.

НТБ є членом Міжнародної асоціації університетських наукових бібліотек (ІАТUL), Української бібліотечної асоціації (УБА). Вона має договори про співпрацю щодо обміну науковими електронними інформаційними ресурсами з бібліотеками ВНЗ України, Росії, Молдови, Білорусі, Казахстану.

Інноваційна модель «Бібліотека — інформаційний інтелект-центр університету» надає користувачам не тільки традиційні послуги, а й широкий спектр цифрових сервісів. Серед них сьогодні унікальні для бібліотек ВНЗ України — видання електронних наукових журналів; — включення наукової періодики й окремих публікацій учених університету до міжнародних каталогів, пошуківих систем і баз даних науково-технічної інформа-

ції (повнотекстових, реферативних, наукометричних), цифрових бібліотечних колекцій університетів світу; інформаційно-аналітичні послуги щодо індексування авторів та індексів впливовості наукових журналів ДНУЗТ;

науково-практичні семінари для вчених щодо популяризації наукових досягнень у мережі Інтернет і покращення індексації власного наукового доробку тощо.

Науково-технічна бібліотека ДНУЗТ сьогодні — це численні толерантні майданчики для дискусій і презентацій творчих проєктів (літературної, музичної, декоративно-прикладної творчості, живопису, дизайну, технічного конструювання, фото та відеокліпів), інтелектуальних ігор студентів («Що? Де? Коли?», «Лицарські турніри мозколомів», «Таємниці книжкових полиць» тощо); культурний центр із пропаганди світової спадщини людства й українського народу; Wi-Fi-зона на всій території бібліотеки; медіа-зал для навчання основам інформаційної культури й експериментальна лабораторія з розвитку цифрових ініціатив наукової комунікації...

Окремим напрямом наукової діяльності бібліотеки є проведення міжнародних науково-практичних конференцій «Бібліотека ВНЗ на новому етапі розвитку соціальних комунікацій» і всеукраїнських семінарів «Цифрові ініціативи наукової комунікації: роль університетських бібліотек». За результатами цих заходів видаються збірники матеріалів конференцій і колективні монографії.

Науково-дослідницька діяльність НТБ представлена двома темами НДР, зареєстрованими в УкрІНТЕІ: «Інформатизація бібліотеки університету як чинник формування комунікаційної моделі діяльності» (№ ДР 0110У007508, 2009–2010) й «Університетська бібліотека та трансформація системи наукових комунікацій» (№ ДР 0114У002412, 2013–2015).

Результати досліджень працівників бібліотеки публікуються в зарубіжних і фахових вітчизняних журналах, інтегруються в міжнародні репозитарії, бази даних науково-технічної інформації, зокрема наукометричні, та цифрові колекції університетських бібліотек світу.

Така інноваційна діяльність Науково-технічної бібліотеки ДНУЗТ є свідченням виконання її місії — максимально ефективного, комфортного та якісного задоволення інформаційних потреб університетських спільнот у навчанні, наукових дослідженнях, педагогічній та адміністративній практиці.

Заслуги співробітників Науково-технічної бібліотеки ДНУТ в розвитку вітчизняної науки та культури, бібліотечної справи, їхня багаторічна плідна праця й громадська діяльність, підготовка висококваліфікованих спеціалістів високо оцінені на державному, регіональному та місцевому рівнях. Підтвердженням цього є почесні грамоти, зокрема керівництва Одеської залізниці (2010), Міністерства інфраструктури України та Державної спеціальної служби транспорту (2013), Дніпропетровської обласної ради (2005, 2015); почесні відзнаки Української бібліотечної асоціації «За відданість бібліотечній справі» (2012) та «За розвиток бібліотечної справи регіону» (2013); численні подяки Дніпропетровської бібліотечної асоціації, керівництва університету та профспілкового комітету.

Обслуговування читачів на абонементі. Бібліотекарі А. Т. Майна та М. С. Оберган видають літературу студентам, 1955 р.

Молоді викладачі на виставці «Книжкові новинки», 1972 р.

Читай! Формат не має значення. Користувачі медіа-залу, 2015 р.